

Võrukeelse aabitsa peatoimetaja Kauksi Ülle (paremal) ja õppemetoodika välja töötanud Nele Reimann näitavad uhiuut aabitsat.

KAIDO JAKOBI / VÕRUMAA TEATAJA

Võru aabits tõstab võru keele au sisse

Võru keelt õpib Võru- ja Põlvamaa koolides praegu paarsada last

ÜLLE HARJU

Võru Instituut esitleb täna Kreutzwaldi muuseumis üle saja aasta ilmunud esimest võrukeelset aabitsat ABC Kiräoppus.

Aabitsat tegi kokku üle kümne inimese, põhiautorid olid Kauksi Ülle, Jüvä Sullöv, Nele Reimann, Marju Kõivupuu ja Paul Hagu. Aabitsa illustreeris Peeter Allik.

Tegemist toetasid Jakob von Uexküll Eesti Taassünnü Auhinna kaudu, kultuuri- ja haridusministeerium, Kultuurkapital, KERA-programm ja Eesti Telefon.

Eelmise võrukeelse aabitsa koostas Jakob Hurt sada aastat tagasi.

Uue aabitsa valmimist tutvustasid Eesti Päevalehele Võru Instituudi direktor Kaido Kama, kirjanik Kauksi Ülle, Võru Instituudi teadur Nele Reimann, folkloristid Marju Kõivupuu ja Paul Hagu.

Kuidas tulite võrukeelse aabitsa tegemise mõttele?

Kauksi Ülle: Endine Võru Instituudi direktor Enn Kasak kurtis mulle, et kui ta proovib kuskil võru keelest rääkida, küsitakse kohe, et kus teie aabits on? Ilma aabitsata ei võetud võru keelt kuskil maailmas tõsiselt. Kasak käskis mul aabitsat toimetama hakata, väites, et ainult mina olen nii hull, et selle valmimisse usun.

Milleks on võrukeelset aabitsat vaja?

Marju Kõivupuu: Aabitsat on selleks vaja, et võru päritolu inimestel oleks võimalik kasvõi elementaarset võru keele õpetust saada. Praegustel võru lastel pole motiivi võru keelt alles hoida. Kui aga koolis on kasvõi üks tund nädalas võru keelt, aitab see suulist keelt säilitada.

Paul Hagu: Aabits on algus, mille

abil võiks edasi minna juba võrukeelsete kodulooõpikute ja rahvaluulet tutvustavate raamatuteni. Võru aabitsa eesmärk pole alghariduse andmine vaid võro ja seto keele prestiiži tõstmine.

Kauksi Ülle: Aabits annab võrulastele võimaluse oma lastele emakeelt õpetada. Seni on nad emakeele nime all eesti keelt õppinud.

Kui palju lapsi hakkab võrukeelse aabitsa järgi õppima?

Nele Reimann: Võru keelt õpetatakse praegu 14 Võru- ja Põlvamaa klassis, kokku õpib võru keelt üle 200 lapse ja õppijate arv suureneb ilmselt lähiajal veelgi.

Kuidas suhtuvad aabitsasse võru lapsevanemad?

Nele Reimann: Võru keele õpetamist lastele toetavad eelkõige maainimesed, kes kodus rohkem võru kui eesti keelt räägivad ja päris haritlased, kes võru keelt teadlikult väärtustavad. Võru keele õpetamisest ei taha aga midagi kuulda need lapsevanemad, kes on huvitatud ainult laste hea elu peale aitamisest.

Kaido Kama: Tähtis on see, et võru keele õpetamine aktiivselt käib ja huvi selle vastu pidevalt tõuseb. Selleks pole vaja aabitsat rariteedina riiulil säilitada, vaid aktiivselt kasutada.

Paul Hagu: On öeldud, et võru aabits näeb soliidne välja. Ja selle tänapäevaosa on parem kui eesti aabitsates.

Marju Kõivupuu: Kui võru keel on aabitsa kujul ülevalt poolt heakskiidu saanud, julgevad inimesed rohkem oma keelt väärtustada. Mulle on juba mitmed võru päritolu inimesed öelnud, et aabits lihtsalt peab neil kodus olemas olema. See on auasi.